

Kljukarji in enorazrednice. Iz različnih člankov v našem listu se da sklepati, da v naši lepi domovini le še ni izumrl rod s skriveno hrbitenico in z belino v zavitih očeh. Jaz, ki spim Matjaževi spanje v hribih, ne vem dočiti, kaj se godi po svetu in sem že skoro pozabil, da je bilo včasih jaka uspešno delo pritiskanje kljuk. In zdaj — da se ta doba ponavlja? V zgodovini ponavljanje ni nič nenavadnega. Tako n. pr. današnja državotvornost in antidržavnost ni prav nič različna od bojev starih Grkov za državo in proti državi, ko je moral Sokrat kot protidržaven element umreti, da so lažje in brez glavne kontrole živeli sofisti in vsakovrstni trebuhanji. — Pa kam sem zasebil? Ne mislim namreč pisati o zgodovinskih dejstvijih, ker nimamo navade, da bi se pri tem kaj učili. Pač pa bi rad načel nekoliko delikatno zadevo o službovanju na samotnih enorazrednicah v oddaljenih krajih. — Pri nas je bila in je še navada, da pošljemo tja koga, ki je postal dovršeni maturi brez botra. Mnogi, ki imajo debelo žlaho, si znaajo že pred maturo poiskati toplo gnezdo, kjer po njih mnemu ne brijejo ostre sape nekulture. Ze več let opazujem, da so nekateri iz takoimenovanih višjih slojev nastavljeni že prvo leto v krajih, kjer imajo vse življenske ugodnosti in kjer tudi ostajajo, in oni, ki nimajo stricev, da bi znali elegantno prijemati za kljuke, so pa potisnjeni v kak pozabljen kot, kjer čakajo leta in leta odrešenja, da se jih že loteva obup nad življjenjem. Ne rečem, da je v tem protežiraju kaka posebna hudočiba, namenoma izvršena. Je pa poseben znak našega časa: ohlapna morala, neke vrste lahkomiselnost, češ, tega ali to poznamo, pa naj gre sem oni neznanec bo že zadovoljen za začetek kar mu damo. Splošna inteligenco navadno ne pride v poštev. Potem dajo takemu pregnancu na pot tolažilno besedo, da je to samo za kako leto in da ima poznej prednost za boljše mesto. Te oblije pa navadno toliko držijo kot laška zvestoba. — Kam vodi te vrste morala nam pojasni slediči slučaj, ki se je baje zgodil nekje v Sloveniji. pride nekdo v neki kraj in se javi pri tovarišu voditelju nekako tako-le: »Prišel sem za par mesecev semkaj, dokler se ne dobri zame kako boljše mesto. Imam namreč protekcijo...« Ce bi bil jaz voditelj, bi bil odgovor takole: »Prosim vas časti vredni tovariš (ali tovariša!), da bi se vrnil h gospod Protekcijski, ki Vam s prvim nakaže plačo na svoj kontu. Mi drugi smo namreč državni učitelji.« Take stvari se dogajajo, ker noče se umreči gospod Protekcijski in ljudje nimajo toliko moralne sile v sebi, da bi polomili vse ključke do nje. Pridemo zoper do stare točke: Vzgoja našega narascanja je pod nito. Ce je oni tako naredil — bom pa še jaz. To je morala naših dni. — Sklepal se je že o tem, da bi dajali učiteljem po samotnih enorazrednicah posebne doklade. Na vsak način bi morala, imeti oblast do takih učiteljev malo več obzirnosti. Po prvem letu izkušnje naj bi se vsak izjavil, ce je voljan še nadalje ostati tam. Dobili bi se gotovo pri tej obzirnosti tudi močni ljudje, ki bi dvignili stanje teh šol, videč, da se upošteva njih težavno delo. Kajti delovanje na takih šolah zahteva »človeka in pol«. Slabotna obupa in se izgubi, dostikrat za vedno, ce ne najde pravočasno sočloveka, ki ga ume dvigniti. — Napisal sem to ne da bi mislil koga pri tem žaliti. Povdram, da protetiranci sami dostikrat niso toliko kriji kot strici in tete, zlasti še, ce je njih politični režim na površju. In s to moralo moramo pomesti sami. — Dobro bi bilo, da bi imeli organizacijo take tovariše v evidenci in zbranila posodobna zapostavljanja. — Lar.

Neprijeten incident. Na binkoštini ponedeljek se je vršil v Kamniku »planinski dan«, vseh gorenjskih planšarjev. Zborovanje je bilo zelo stvarno, referati razmeram primerni, soglasje občudovanja vredno. Iz ust vseh referentov je odmeval klic po dvignjenju strokovne izobrazbe naših agrarov. Povdralo se je, da se naše ljudstvo ne interesira za kmetijsko strokovno literaturo, ne za strokovna predavanja. Ob rezifikaciji je neki govornik povdral, da je treba dvigniti strokovno izobrazbo potom osnovnih šol. Pripravljen je načrt, da se za 13 in 14-letne otroke uvedejo zimski kmetijski tečaji. V ta namen nam bo treba dobiti učiteljev. Na žalost mora konstatirati, da učitelji sami niso kmetijski veščaki. Kot »vzgled« navaja, da je nekoč zasačil otroke, ki so ceste metali kamenje na njivo. Na njegovo vprašanje, zakaj da delajo tako skodo, so mu odgovorili, da je učitelj na soli priporočal, naj kamenje spravljajo na njivo. Glasen posmeh je zaoril po dvoranji. Neumesten izpad sem omenil v toliko, da bi zbrani kmetovalci — večini gorenjanci — ne ponesli na domove utise, kakor da so učitelji pravcati kmetijski bedaki. Zanesljivo je, da si je par strokovnjakov zabeležilo ta izpad in da bi oni sami omilili neprijeten primer. Po zborovanju je neki kmetski fant povdral, da je sigurno kak tako »neumem« učitelj v kraju. — Gospode, ki še dvomijo o učiteljski kmetijski izobrazbi, opozarjam, da vse delovanje Sadarskega društva vodi učitelj Andr. Skulj, da se je čebelarstvo dvignilo po učiteljih (Humek) in da se je mnogo učiteljev na svoje stroške udeleževalo kmetijskih tečajev na Grmu, v kmetijski stroki sami pa se udejstviti ne morejo, ker nimajo na razpolago primernih zemljišč. Z nesoglasjem med šolo in kmetom se kmetijski stan ne more dvigniti.

J. L.

Učiteljski tečaji za kmetijski pouk. Uprava specialne kmetijske šole v St. Juriju pri Celju javlja, da je v letošnjem letu predviden na zavodu 5-tedenški učiteljski tečaj, ki pa do sedaj dospelje še odobrenje ministra. Uprava je vložila tozadovno

prošnjo za pettedenski tečaj od 11. julija do 14. avgusta, nato so pa doble vse kmetijske šole poziv od ministrstva v koliko želijo imeti učiteljske tečaje, da jih ministrstvo organizira enotno. Kakor hitro dobre odobrenje tečaja in tozadovnega kredita, se termin za prijave in početek tečaja razpiše. Sprejelo se bo okrog 20 učiteljev, najbrže z brezplačnim stanovanjem ter proti delni odškodnosti za prehrano na zavodu.

Izobraževalni tečaj učiteljskega društva UJU za Kočevski okraj se vrši dne 2. in 4. julija t. l. v Kočevju in ne v Ribnici kot je bilo javljeno v 43. številki »Učit. Tovariša«. — Dnevi so se morali spremeniti zaradi pokrajinske skupščine. Iz okraja so do sedaj prijavljeni že 24 člani. Stanovanja so preskrbljena brezplačno, oziroma za malenkostno odškodnino. — Odbor.

Kateri učitelji se morajo staviti najprej na razpoloženje. Prinicipi, ki se jih drži šolski oblast so sledeči: 1. Oni, ki niso dobili službenega mesta z razpisom; 2. mlajši učiteljstvo, ki je v poslednjih dveh letih imelo več bolezenskih dopustov; 3. učiteljice, ki so poročene z dobro situacijo soprog.

Kolikor šolskih sob, toliko razredov. Ministrstvo prosvete je nameravalo zapreti vse one razrede, za katere ni posebnih sob. Na ta način je nameravalo pospešiti zidavo šol in učnih sob, da pride do normalnih razmer. Za enkrat je pa moralno ministrstvo opustiti ta načrt, ker bi bila njega izvedba na škodo šolstva in ni bilo racunati z uspehom. Krajevni šolski odbori dobe le nalog, da preskrbe v gotovem času potrebe prostore.

Gospod minister prosvete je odločil, da morajo prosvetni oddelki pozvati vse učitelje, ki dovrše do 31. avgusta t. l. 35 efektivnih službenih let, da vlože takoj prošnje za stalno upokojitev.

Prijava za izpraznjena učna mesta na meščanskih šolah mariborske oblasti. V začetku šolskega leta 1927/28. bo izpraznjeni več mest na meščanskih šolah mariborske oblasti. Učitelji osnovnih šol, ki žele vstopiti v učiteljsko službo iz osnovnih na meščanske šole, naj vposlojijo nekolikovane prijave po uradni poti (potom šolskega upravitelja, ki vpošlojje prijavo sreskemu poglavjarju) do 1. junija 1927 velikemu županu mariborske oblasti (prosvetnemu odborku) v Mariboru. V prijavi je navesti datum in uspeh zrelostnega izpitja, datum in uspeh usposobljenostnega izpitja ter skupino predmetov, za katere se prosilee za nima.

Delitev razredov z nad 50 otroci. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete odobrilo, da se lahko otvorijo razrednice, če je nad 50 otrok v enem razredu in če je prostor za vzbodenje dan, da se lahko v njem poučuje s polnim številom tedenskih učnih ur.

Koncert Pevskega zaborova učiteljstva UJU. V nedeljo 19. junija ob 10. uri priredi pevski zbor koncert v St. Vidu, ob 20. uri pa na Viču. Program: Žganec: Maro (medjimurska), Adamič: Vragova nevesta, Mokranjac: Mekam (turška), Lajovic: Veseli koledniki in Gozdna samota, Konjović: Vragolan, Žganec: Zibu kaju, Gotovac: Smisljeno čudo, Jadovanka za teletom in Prigorov. Vstopnice so že v predprodaji. Tovariši in tovarišice, s svojo navzočnostjo in priporočanjem žrtvujete tudi vi svoj delež za našo skupno stanovsko stvar.

Uporaba učbenikov v osnovnih šolah. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se smejo uporabljati v osnovnih šolah le kajige državnega izdania, ki imajo odobritev od ministrstva.

Maturantom ljubljanskega učiteljstva iz leta 1907. Določeno je, da se vrši sezstanek 2. in 3. julija v Celju. Jerščov Jože preskrbi prostor in prenočišče. Natančnejši program zadnji teden. — Na vprašanje, velja poziv tudi dekletom, odgovorjam: dobro došle, a pozivljati jih na sestanek nisem pooblaščen. Zdrami se ena; mešana družba bolje vleče. — Grčar Tit.

Maturantinje učiteljstva pri ursulinskah iz leta 1907. Izkreno vabim dobro došle, a pozivljati na naši 15-letnici, da se gotovo prav vse udeleže 20-letnice, ki smo jo z najblžnjimi dogovorile za dan 19. avgusta t. l. v ursulinskem samostanu v Ljubljani. Priglase in eventualne predloge za morebitni posebni program sprejema Anica Lebar, strokovna učiteljica, Ljubljana, Florijanska ulica 7. Na veselo svidenje!

Ročni katalog za leto 1927/28. izide prve dne avgusta t. l. v Učiteljski tiskarni. Ker vsebuje tri priručna knjižica poleg običajnega gradiva vse najnovejše odredbe in izpomembe, naj si jo vsaka učna oseba pravočasno naroči.

Adlešči ob Kolpi. Tovariši in tovarišice! Po Sloveniji potuje človek, ki se izdaja za mojega bratranca ali strica — izdal se je v Krškem sreču tudi za mojo osebo. Dotičnik je brez vsakega poklica. Izjavljam, da so to osebo nisem v nobenem sorodstvu; v mojem rojstnem kraju je namreč več družin, ki se pišejo Sumperer. Prosim, da vzamete to na znanje. — L. Sumperer, šolski upravitelj.

Izlet na Balkan. V času od 21. julija do 2. avgusta t. l. napravi »Probuda« potovanje preko Zagreba, Subotice, Zombolje, Orsove v Bokaresto. Od tam preko Konstanze po Črnem morju v Konstantinopol. Vrnitev skozi Svilengrad, Plovdiv in Sofijo ter Niš in Beograd. Natančnejše podatke daje Gospodarski odsek »Probude«, t. ē. Tehnična srednja šola v Ljubljani. Prijave do najkasneje 20. junija 1927.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poiskusili obudit domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Izlet v Nemčijo. »Probuda« priredi skupno izlet v Nemčijo od 10. do 23. avgusta t. l. Obiščemo se sledeča mesta: München, Nürnberg, Frankfurt a. M. (Kjer se vrši do 28. avgusta internacionalna razstava »Godba v življenju narodov«). Hannover, Hamburg, Dresden, Praha, Wien. Prijave do 1. julija t. l. Podrobni podatki se dobre pri Gospodarskem odseku »Probude«, t. ē. Tehnična srednja šola v Ljubljani.

Razstava na obrtno-nadaljevalni šoli v St. Vidu nad Ljubljano. Na binkoštini ponedeljek sem si ogledal na St. Vidu šoli prirejeno razstavo risalnih in pisnih izdelkov tamošnjih vajencev, kakor tudi ono izdelkov pomočniške preizkušnje. Razstava je bila prirejena v okusu okrašeni risalnici. Izmed številnih strokovnih risb so prevladale one detajlov v naravnosti, kar je tudi iz praktičnega stališča povsem pravilno. Rayno po teh risbah sem uvidel, da ima šola rutinirano učno moč, ki ve in zna uveljavljati praktične potrebe obrtnikov. Risbe projekcijskega risanja so bile točne, one prostoročnega risanja lične in primerne. Vse pa opremljene s prav lično pisavo. Pisni izdelki iz knjigovodstva, spisa, računstva, so lični tako po obliki, kakor pravilni po vsebin. V premogih sem zasledil prav edno izpisane pisave. Prav dober vtis so napravili res lično izdelani objekti pomočniške zadružne preizkušnje, kateri vsi so bili opremljeni s strokovnimi švicami. Razstava dela v vsakem oziru čast pridnemu učiteljskemu zboru, kateremu je na uspehih le čas-

stitati. Ko sem zaposljal razstavo, sem si nchote želel, da bi jo ogledali predvsem oni, ki so poklicani presojati trud učiteljev. Radoveden sem, v koliko se je ta moja skromna želja izpolnila. — Pl.

Ni dovolj, če zahtevate pri trgovcu samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj redilnega in okusnega, potem zahtevajte ŽIKO v rdečem zaviku.

Učiteljski pravnik.

— § Učiteljstvu na razpoloženju. Državni uslužbenci, ki se nahajajo na razpoloženju, niso primorani, ako obolijo, javiti tega svojemu staršini po § 104. uradniškega zakona, ker isti zanje ne obstaja. Ako so pa pozvani na službovanje in se pozivu ne morejo odzvati radi bolezni, tedaj pa morajo to javiti svojemu novemu neposrednemu predstojniku. V slučaju pa, da mora državni uslužbenec, ki je na razpoloženju, zapustiti radi zdravljenja svoje stalno bivališče, tedaj mora zaprositi za dopust.

— § Upokojeni državni uradniki pridejo ob priliki reaktivacije v ono kategorijo, ki odgovarja njihovi predzobrazbi, ne glede na to, ali so bili pred upokojitvijo po čl. 230. urad. zakona razvrščeni v višjo kategorijo (razsodba drž. sveta br. 42.912 od 6. in 9. novembra 1926).

Pevski zbor UJU učiteljstva.

— pev. Pevke in pevci. Pevski tečaj se prične 17. junija ob 10. uri dopoldne. V poslednji številki »Učit. Tov.« je bilo pomoromo, da se prične 18. junija ob 9. uri. Upamo, da prihite polnoštevno, ker je vse delo za koncerta že v polnem teklu.

Naša društvena zborovanja.

Tabor treh učiteljskih društev v Mežici. — Akcija tov. Knafliča po okrajnih učiteljskih društvih.

Sklepi društev:

UČITELJSKI TABOR V MEŽICI.

I. Resolucija treh društev: Mežiškega, Marenberškega in Slovenjgrškega učiteljskega društva sprejeta na skupnem zborovanju dne 11. junija 1927 v Mežici:

Ko manifestirajo naša tri obmejna društva za idejo stanovskega edinstva, ko ugotovljamo dejstvo in se ga veselimo, da je misel stanovskega edinstva zmaga na celi črti in v celi državi in bodo kmalu kljub odkritim in prikritim nasprotnikom tudi vsi hrvatski tovariši včlanjeni v našem mogočem Udrženju, se hkrati zavedemo, da smo se oprostili spon, ki so nas ovirale v razmahu naših sil, se zavedamo moči zedinjenega učiteljstva in pričakujemo od našega vodstva v Beogradu in našega poverjeništva, ki mu izrekamo svoje zaupanje, da organizira naše sile na vseh kulturnih področjih k pozitivnemu delu v prostem šole, stanu, narodu in države.

II. Učiteljsko društvo za okraj Slovenjgrada zbrano 11. junija 1927 na svojem zborovanju odklanja okrožnico »spravnega odbora« tov. Knafliča, ker v smislu organizacijske discipline ni upravičen samolastno posiljati okrožnice na vsa sreska društva. Slovenjgrško okrajsko učiteljsko društvo je bilo, je in ostane na stališču strogo strokovne stanovske organizacije brez vsake politične primesi in hoče tudi nadalje sedelovati pri zgradbi popolnega stanovskega edinstva, v katerem smislu po sprejetih skupščinskih sklepih deluje ožji sosvet, katere mu tem potom izrekamo popolno zaupanje.

III. Učiteljsko društvo za Marenberški okraj, zbrano 11. junija 1927 na svojem zborovanju, je sklenilo sledeče:

Odklanjam razne predloge nekompetenčnih »spravnih odborov« kot neumestne in kot v nasprotju stojče z načeli pravilnega postopanja v organizaciji ter izjavljamo, da tvori deklaracija podlaga za nadaljnjo delo v organizaciji in sprejemmo vsake